

4. Клаузевиц К. фон. О войне // <http://gazeta.rjews.net/klauz.shtml> . – 13 вересня 2012 р.
5. Мадрига Д. Політичний міф: сутність та особливості впливу на електоральний вибір / Д. Мадрига. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_42/Gileya42/P15_doc.pdf . – 12 верес. 2012 р.
6. Методы и приёмы психологической войны / сост.-ред. А. Е. Тарас. – М. : АСТ. ; Мн. : Харвест, 2006. – 352 с.
7. Нагорняк Т. Л. Бренди, народжені політичною ситуацією / Т. Л. Нагорняк // Трибуна. – 2008. – № 3–4. – С. 38–39.
8. Серов В. Маленькая победоносная война / В. Серов. – Режим доступу : <http://www.bibliotekar.ru/encSlov/12/5.htm> . – 20 вересня 2012 р.
9. Україна і українці. Прес-реліз // <http://www.socis.kiev.ua/ua/press/riven-doviry-do-derzhavnykh-orhaniv-vlady-v-ukrajini.html>. – 19 березня 2011 р.
10. Універсальні функції соціально-політичного міфу : автореф. дис... канд. біол. наук : 09.00.03 / А. В. Ставицький; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. – Сімферополь, 2003. – 20 с.
11. Флеро Г. Откуда берутся названия военных операций? / Г. Флеро. – Режим доступу : <http://inosmi.ru/world/20110322/167624275.html> . – 15 вересня 2012 р.
12. Цуладзе А. Политическая мифология / А. Цуладзе. – М. : ЗАО “ДРААВ”, 2003. – 384 с.
13. Шевцов А. Миф и политическая история / А. Шевцов. – С. Пб. : “Невский проспект”, 2000. – 230 с.
14. Charlemagne. SimEurope // <http://www.economist.com/node/21563345>. – 2012. – 7 жовт.

Автор исследует политические мифы, порожденные военными конфликтами, в частности войнами. Определена природа мифологемы Войны и военной мифологии. Выявлена специфика мифов украинских вооруженных сил, обозначены основные этапы развития мифологии “европейской армии”.

Ключевые слова: политический миф, военная мифология, война, “европейская армия”.

The author researches the political myths generated by military conflicts, particularly wars. It's determined the nature of the mythologeme of War and military mythology. The specific of the myths of Ukrainian armed forces is revealed, the main steps of the development of “European army” mythology are marked.

Key words: political myth, military mythology, war, “European army”.

УДК 324:321.01

ББК 66.03(4Укр)

Михайло Стефурак

ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ І ОПОЗИЦІЇ ПІД ЧАС ВИБОРЧОЇ КОМПАНІЇ 2012 У ГАЛИЧИНІ

У статті здійснено аналіз способів взаємодії влади та опозиції на виборах до Верховної Ради України 2012 року. Показано динаміку голосування виборців даного регіону та виділено ряд нових особливостей під час виборчої кампанії в Галичині.

Ключові слова: влада, опозиція, виборча кампанія.

Метою статті є дослідження взаємодії влади і опозиції під час виборчої кампанії 2012 на Галичині.

За двадцятирічну історію проведення виборів в незалежній Україні, Галичина завжди ставала місцем, де найбільш чітко проявлялися основні тенденції проведення виборчої кампанії та виявлялися застосуванні брудні виборчі технології. В силу перш за все історичного чинника та ментальних особливостей виборця, рівня політичної культури, тут завжди чітко окреслювалися тенденції до підтримки націонал-демократичних та націоналістичних політичних сил.

Тезу про усвідомлений вибір підтверджують результати голосування мешканців західного регіону на президентських виборах 1991, 1994 та 1999 років.

Першого грудня 1991 року абсолютна більшість галичан підтримала В'ячеслава Чорновола, який асоціювався з антикомуністичним і дисидентським рухом, був уособленням опозиції та боротьби за незалежність України. Натомість, Леонід Кравчук сприймався як “перифарбований” патріот.

Та на президентських виборах 1994 року все кардинально змінилось – саме Кравчук, яким б не було ставлення до нього як до політика й особистості, сприймався як гарант збереження української державності. Його конкурент Леонід Кучма, був представником орієнтованого на Москву великого бізнесу, виступав за надання російській мові статусу другої державної. Галичина тоді проголосувала за Кравчука. Але вже на виборах 1999 року більшість виборців віддала свій голос за Леоніда Кучму. Його конкурентом був керівник Компартії України Петро Симоненко, що робило Кучму “меншим злом” у порівнянні з загрозою комуністичного реваншу [3].

Схожу ситуацію можна було спостерігати на парламентських та місцевих виборах на початку ХХІ ст. Електоральні симпатії виборців мінялись швидко: так парламентські вибори 2002 року принесли безсумнівну перемогу “Нашій Україні”, у 2006 році “НУ” здобула лише незначну перевагу над Блоком Юлії Тимошенко, 2007-го БЮТ переміг “Нашу Україну Народну самооборону”, а вже на місцевих виборах 2010 року вперед вирвалось ВО “Свобода”.

Це свідчить про постійний пошук політичної сили, здатної, якнайкраще відстоювати українські інтереси. Виборець Галичини в своїй більшості керується принципом “не людина, а ідея”, тоді як виборець сходу, – “головне що наш”.

Загалом то, виборча кампанія 2012, відбувалася за усталеним сценарієм, що у результаті призвело до поділу голосів виборців за регіональним принципом. Галичина, як і в цілому західна Україна в основному голосувала за опозицію. Схід і Південь підтримував Партію регіонів та комуністів (поділ який сформувався в 2004 р., на помаранчевий то голубий електоральні пояси збережеться й нині). Проте, партія УДАР зростаннями свого рейтингу дещо згладжує такий поділ.

Отже, слід очікувати, що ключове для України питання національної ідентичності не буде вирішене. Навпаки, політичне протистояння “схід – захід” може посилитися, що аж ніяк не сприятиме зміцненню української державності.

Цьогорічна виборча кампанія показує, що Галичина і надалі залишається плацдармом для тих політичних сил і кандидатів, які роблять ставку на національну ідею.

На цих виборах почав кристалізуватися так званий “галицький сепаратизм”, що почав проявляється у різних ідеях та гаслах. Поширеною була агітація кандидатів самовисуванців, які стверджують що вони націоналісти, і з здобуттям мандату утворять в парламенті “галицьке лоббі”, яке захищатиме інтереси Галичини.

Це можна пояснити там, що протягом двох перших десятиліть незалежності галицькі виборці були настільки захоплені ідеєю відродження соборної України, що місцеві політичні проекти не були затребуваними. Тож політичної сили, яка б послідовно відстоювала інтереси місцевого населення в Галичині не було. Підтримка ВО “Свобода” на місцевих виборах 2010 року засвідчила певний поворот Галичини. Відбулося переосмислення статусу “українського П’ємонту” і думки, що неможливо миттєво нав’язати всій Україні своє бачення розвитку держави. Звідси починається викристалізовуватися ідея вужчої регіональної спільноти [2].

Ще одна тенденція, полягає у поступовому зростанні відсотка голосів за “чужих” – так званих проросійських кандидатів та політичні сили, зокрема за Партію регіонів. До середини 2000-х року цей відсоток був стабільно низьким і загалом корелювався з кількістю російськомовного населення регіону. Проте, починаючи з парламентських виборів 2006 року, він зростає, й до російськомовних виборців Партії регіонів додаються україномовні. На Галичині поступово зростає рівень конформізму щодо центральної влади, більшає державних службовців та людей, чий життєвий рівень залежить від соціальних виплат. Водночас дедалі активніше використовуються маніпулятивні технології, підкуп виборців та махінації на виборчих дільницях.

Теперішні вибори в Галичині мають і ряд своїх особливостей:

- влада зробила ставку не на кандидатів висунутих від ПР, а на самовисуванців (так званих благодійників), заради цього і була встановлена змішана виборча система;
- представники влади будь-що намагаються внести недовіру між опозиційними партіями за допомогою використання брудних політичних технологій;
- влада особливо активно працює на дискредитацію опозиційних партій та їх висуваних;
- водночас більшість само висуваних активно співпрацюють з владою і фінансуються нею, проте самі представляються опозиціонерами (“Я опозиція”, “Єдиний опозиційний кандидат народної довіри” тощо).

Проте в цілому передвиборча кампанія проходить в всеукраїнському руслі з типовими порушеннями на фоні загального протистояння влади і опозиції) :

- агітація посадовими особами в робочий час ;
- використання бюджетних коштів в агітації;
- підкуп виборців (роздавання товарів та послуг, використання благодійних фондів);
- перешкоджання політичній діяльності (реєстрація клонів, використання чорного ПР, залякування, фізичні розправи, розповсюдження неправдивих агітматеріалів, з забороненими закликами);
- застосування силового ресурсу (використання правоохоронних органів);
- втручання в роботу ЗМІ (тиск, підкуп, цензура).

За даними досліджень громадської організації “Опора” специфічною особливістю адміністративного впливу на перебіг парламентських виборів є його регіональний розподіл. Найбільше посадовці втручаються до виборчого процесу в інтересах Партії регіонів у тих областях України, де провладна сила традиційно мала потужні або перспективні електоральні позиції (Схід, Південь, Центр). У Західних областях розмах цього втручання значно менший. Так, голова Тернопільської ОДА Валентин Хоптян зайняв 9 місце даного рейтингу. Не помічені у здійсненні адміністративного впливу на виборчий процес голова Івано-Франківської ОДА Михайло Вишиванюк та Голова Львівської ОДА Михайло Костюк [5].

Але загалом відбувалося масове залучення працівників регіональних органів влади до парламентської кампанії 2012 року, що свідчить про неефективність законодавчих обмежень участі посадових осіб у виборах. Посадові особи органів влади різних рівнів ігнорують принципи політичної неупередженості державного апарату. Інтенсивність та розмах участі керівників регіональних органів влади у виборчому процесі засвідчує відсутність на центральному рівні політичної волі забезпечувати ці принципи у практичній діяльності [4].

Найбільш поширеною формою участі регіональної влади у виборчому процесі є проведення офіційних заходів разом із кандидатами провладної політичної сили. Це є серйозним відхиленням від принципу рівності умов для усіх партій та кандидатів. Використовуючи свій посадовий статус, представники регіональних органів влади відкрито чи приховано вказують виборцям на залежність перспектив соціально-економічного розвитку територій від їх підтримки конкретних кандидатів. Крім цього, в межах тісної взаємодії місцевої влади та кандидатів відбувається безконтрольний процес використання бюджетних ресурсів в агітаційних цілях. Публічна підтримка посадовцями кандидатів у народні депутати України знижує довіру громадян у здатність державної влади забезпечити законність та конкурентність виборів [1].

Отже, під час проведення виборчої кампанії на Галичині характерним є загострення політичного протистояння між учасниками виборів. Опоненти використовують широкий арсенал заходів передвиборчої боротьби: підкуп, адміністративний ресурс, чорний ПР, участь у виборах технічних партій та кандидатів. Останні є політично фіктив-

ними структурами, рівень електоральної підтримки яких дорівнює нулю. Моніторинг передвиборчої ситуації засвідчив маніпулятивний вплив технічних партій на виборчий процес, що зводиться до відстоювання інтересів партій-грандів. Технічні учасники виборів не несуть жодної політичної відповідальності за власні дії, адже, вони не можуть втратити рейтингу, якого і так не мають. Крім того, серйозні правові наслідки законом не передбачено щодо рішень виборчих комісій, в яких технічні партії отримали умовну більшість.

За сумнівною схемою відбулося формування ОВК не тільки в Галичині, але й по всій території України. Так 24 серпня 2012 р. фіктивні партії, які отримали право делегувати членів ОВК оперативно організували їхню заміну в комісіях. Для прикладу, протягом першого тижня вересня, партія “Братство” відкликала та перереєструвала 225 членів в кожній з 225 ОВК, “Руська єдність” – 221, “Союз анархістів України” – 219, “Русь єдина” – 230 (в деяких округах заміни відбувались неодноразово), “Єдина родина” – 211, “Руський блок” – 222. Дивним видається те, що після розкритикованого експертами разового жеребкування на всі ОВК, Центральна виборча комісія з невідомих причин вирішила застосувати аналогічну практику для формування дільничних виборчих комісій. 13 вересня ЦВК переглянула процедуру жеребкування з багаторазовою – на кожну комісію окремо, на одноразову – одночасно на всі комісії в межах округу. Процес формування ДВК пройшов з численними порушеннями та непорозуміннями. Незадоволені учасники виборів оскаржували дії 37 ОВК в суді, а в 29 довелося повторно організовувати процес [5].

Політична взаємодія як явище політичного життя має цілком протилежні значення – від конфронтації та жорсткої політичної боротьби до політичної співпраці та партнерства. Іншими словами, немає вічних ворогів, є лиш вічні політичні інтереси. Звичайно коли порівнювати нашу опозицію з опозицією в західних демократіях, то можна говорити про те, що вітчизняна більше підходить під визначення – олігархічно-владний проект для виборців.

На нашу думку, вибори були проведені за підготовленим сценарієм, про який ми говорили і в Раді утвориться нова провладна більшість, то ні про які європейські перспективи не має сенсу говорити як мінімум до 2015–2017 рр.

1. Вибір зроблено: двічі вибори одного парламенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovoprosvity.org/2012/11/01/вибір-зроблено-двічі-вибори-одного-па/>.
2. Галичина: між П'ємонт і Вандеєю [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/columns/2012/09/20/6972895/>.
3. Особливості голосування по-галицьки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zaxid.net/blogs/showBlog.do?osoblivosti_golosuvannya_pogalitski&objectId=1267618.
4. Про політику ідентичності: виборча кампанія до Верховної Ради України 2012 року1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ucipr.kiev.ua/userfiles/policy_identity_election2012.pdf.
5. Сьомий звіт за результатами загальнонаціонального спостереження – парламентські вибори 2012, жовтень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oporaua.org/en/news/3125-somyj-zvit-zarezultatamy-zagalnonacionalnogosposterezhennja-parlamentski-vybory-2012-zhovten>.

В статті здійснено аналіз способів взаємодії влади і опозиції на виборах в Верховну Раду України 2012 року. Показано динаміку голосування виборців даного регіону, виділено ряд нових особливостей в час виборчої кампанії в Галичині.

Ключевые слова: *власть, оппозиция, избирательная кампания.*

Annotation. The analysis methods of interaction between government and opposition in the elections to the Verkhovna Rada of Ukraine in 2012. Displaying dynamics of voting in the region and selected a number of new features during the election campaign in Galicia.

Keywords: *power, opposition, the election campaign.*